

**STUDIA LINGUISTICA ET PHILOLOGICA
IN HONOREM PROF. UNIV. DR. CORNELIA CÎRSTEA**

Coordonatorul colecției *In Honorem*:

Cecilia Mihaela Popescu

Referenții științifici ai colecției *In Honorem*:

Florica Bechet, Universitatea din București

Gheorghe Bîrlea, Universitatea „Ovidius” din Constanța

Elena Croitoru, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați

Maria Iliescu, Universitatea din Innsbruck

Mihaela Gheorghe, Universitatea „Transilvania” din Brașov

Nicu Panea, Universitatea din Craiova

Elena Pîrvu, Universitatea din Craiova

Oana Sălișteanu, Universitatea din București

Gabriela Scurtu, Universitatea din Craiova

Rodica Zafiu, Universitatea din București

Nina Aurora BĂLAN

Ilona BĂDESCU

Ilona DUȚĂ

Carmen BANȚA

Coordonatori

STUDIA LINGUISTICA ET PHILOLOGICA

IN HONOREM

PROF. UNIV. DR. CORNELIA CÎRSTEA

**EDITURA UNIVERSITARIA
CRAIOVA, 2017**

Copyright © 2017 Universitaria

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria Craiova

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Studia linguistica et philologica : in honorem prof. univ. dr. Cornelia

Cîrstea / Nina Aurora Bălan, Ilona Duță, Ilona Bădescu, Carmen Bața. –
Craiova : Universitaria, 2016

Conține bibliografie

ISBN 978-606-14-1072-9

I. Bălan, Nina Aurora

II. Duță, Ilona

III. Bădescu, Ilona

IV. Bața, Carmen

81

Autorii își asumă corectitudinea și originalitatea lucrărilor.

Volum finanțat din fondurile Facultății de Litere.

PRELIMINARII AFECTIVE

CORNELIA CÎRSTEA, DINCOLO DE VOCAȚIA ACADEMICĂ

Nina Aurora BĂLAN

Profesorii adevărați, cei care știu să transforme o informație în lecție de viață, sunt cei care îți ramân în memoria afectivă și pe care îi regăsești ca puncte esențiale atunci când, la rândul, tău încerci să îți înțelegi parcursul și evoluția intelectuală. Iar când ai șansa ca acel profesor să îți devină, pe parcursul anilor, și coleg și prieten, îți dai seama cât de important este să mărturisești ceea ce ai învățat de la acel om.

Cursurile de literatură universală au fost întotdeauna extrem de importante pentru mine ca student, aviditatea cu care devoram cărțile mă făceau să aștept cu nerăbdare orele pe care profesorul universitar de azi, lector pe atunci, Cornelia Cîrstea, le susținea. O apariție insolită și pentru că era singura femeie din catedra de literatură, pe atunci eminentamente masculină. Și câtă nevoie era în acest spațiu de un spirit delicat feminin, de intuiția și sensibilitatea receptării și, mai ales, predării faptului literar!

Deși ramâne în conștiința foștilor studenți ca profesor de literatură universală și comparată, cursurile de estetică pe care le-a predat cu aceeași pasiune profundă completează în mod fericit imaginea academică a profesorului Cornelia Cîrstea. Rațională și emoțională în egală măsură, meticuloasă și imaginativă, prezența domniei sale la catedră este memorabilă.

Literatura devenea personajul principal prin ochii căruia se desfășoară istoria umanității, trăirile profesorului transmițându-se în sala de curs printr-un flux de empatie puternică. Slăbiciunile eroilor erau privite cu o ironie fină, niciodată acuzatoare dar rareori trecute cu vederea. Îi urmăream cu atenție logica discursului critic, referințele teoretice dar exista un moment pe care îl așteptam cu nerăbdare: accesul pe care ni-l permitea în culisele gândirii personale, în laboratorul de creație propriu.

Este o estetică pe care o domnia sa o aplică nu numai în abordarea literaturii, ci ea devine o filosofie de viață – un model pentru cei care am avut privilegiul de a o cunoaște în calitate de dascăl.

Cursurile aduceau cu sine întotdeauna o aură de mister, de parcă profesorul ar fi cântărit, privindu-ne zâmbind, cât ne poate spune sau cât trebuie să lase pentru a descoperi noi. Argumentația era însă clară, viziunea riguros exactă iar structura unui spirit profund rațional, te făcea să înțelegi nu

numai temele abordate ci te obligau să pătrunzi în profunzimea filosofică a discursului academic.

Istoric al detaliului care determină seisme sociale sau tulburări metafizice, profesorul Cornelia Cîrstea îți deschidea portalul magic al înțelegerii interacțiunii dintre destinele personajelor și epoca pe care aceștia o parcurgeau. Nici scriitorii nu erau lăsați doar să suporte viziunea critică a cititorului, ei erau integrați în operele lor dar și în lumea din care proveneau, recreându-li-se demersul artistic în fața studenților. Așa l-am redescoperit pe Dostoievski sau Proust. Așa am descoperit scriitori care, deși interziși oficial, ne erau prezentați pentru că onestitatea profesorului și al omului de litere care este Cornelia Cîrstea nu ar fi putut, cu conștiința împăcată, să nu informeze corect, chiar dacă operele acestora nu ne erau accesibile în limba română. Domniei sale îi datorez primul contact literar cu Alexandr Soljenițin și Boris Pasternak, pentru că acest curs de literatură universală nu era doar prilejul de a citi și de a fi informați, era mult mai mult - o continuă lecție despre felul în care percepem lumea și pe noi înșine.

Seminariile erau adevărate provocări. Având libertatea de a ne exprima ideile – uneori cu entuziasmul și aroganța vârstei – eram îndrumați spre ceea ce trebuia să înțelegem, dar cu un tact și cu o diplomatie care nu te făceau niciodată să te simți stingherit de vreo afirmație mai năstrușnică pe care tocmai o lansaseși cu mândrie. Din contră, cu o atitudine elegantă, profesorul Cornelia Cîrstea îți accepta ideile care deveneau brusc utile pentru o dezbatere ce avea să se termine cu corectarea discretă a năstrușniciei.

Cu un simț al imposturii extrem de percutant, atât în viața universitară, cât și în afara ei, Cornelia Cîrstea amenda, corecta și ironiza tot ceea ce era lipsit de bun-simț, fără ca vreodată să ridice vocea. Știa să se impună în fața studenților și a colegilor cu aceeași civilitate și politețe pe care nu le-a abandonat niciodată, la catedră sau în viața de toate zilele.

Om de o vastă cultură, intelectualul Cornelia Cîrstea nu reprezintă tipul „scrobit” academic ce pretinde să trăiască într-un glob de cristal rupt de realitate. Este pasionată în aceeași măsură de trecut dar și de prezent, nimic din ceea ce este modern nu îi este străin, iar viziunea sa asupra istoriei umanității este fascinantă. Cursurile domniei-sale sunt și azi la fel de interesante pentru că ele nu au încremenit într-o anumită perioadă, ci au fost mereu aduse la zi ca informație.

Însă trăsătura distinctivă a profesorului Cornelia Cîrstea și pe care am admirat-o poate cel mai mult, încercând să o urmez la rândul meu, este relația specială pe care a știut să o cultive cu studenții domniei sale. Pornită din profunzimea unui spirit în mod natural generos, această relație era bazată pe dăruire: oferea fără rezerve nu numai informații, dar supraveghea cu

responsabilitate și plăcere devenirea spirituală a studentului interesat în mod autentic de literatură.

Vocația de mentor – atent dar lăsând deplină libertate creatoare discipolului – este (sau ar trebui să fie) adevărata menire a celui aflat la catedră, menire pe care Cornelia Cîrstea a înțeles-o și și-a asumat-o cu aceeași generozitate manifestată constant în relațiile cu studenții, colegii, prietenii.

Prietenia cu care mă onorează de ceva ani a fost, și este, un dar prețios ce pleacă din aceeași generozitate a spiritului. Cornelia Cîrstea este omul care nu numai că știe să asculte, să sfătuiască sau să te susțină, este și cel care te aduce cu picioarele pe pamânt când e cazul, punctând fisurile raționamentului tău atunci când greșești, fiindu-ți alături necondiționat și necondiționând, pentru că în spiritul ei veghează vocația prieteniei.

Amestec de boem și clasic, omul este la fel de fascinant ca și literatura pe care o iubește. Personalitate solară și profund artistică, Cornelia Cîrstea are în același timp o luciditate și un spirit critic care o fac un partener de discuții perfect. Istorie, politică, artă (teatrul este una dintre pasiunile sale și, nu întâmplător, a susținut cursuri în fața viitorilor actori) sunt subiecte pe care le dezbate cu pasiune dar și cu luciditate, un analist al moravurilor unei societăți ce pare a nu-și mai regăsi cadența normalității.

CORNELIA CÎRSTEA – RECUPERAREA SENSIBILITĂȚII ȘI GRAȚIEI SPIRITUALITĂȚII ROMANTICE

Ilona DUȚĂ

Categorie estetică dar și psiho-mentală tot mai îndepărtată (exclusă) din orizontul unei lumi accelerate, bulversate, grăbite, bântuite de tehnicism și de pragmatism, în care sensibilitatea devine un impediment sau un handicap realmente în calea propășirii materiale a omului, evocarea sensibilității romantice și a grației unei spiritualități atât de profund subîntinse de coordonatele necesității interioare, ale legăturii cu sinele, prin intermediul scrierilor dar și a modelului uman încarnat de distinsa Profesoară de literatură comparată și estetică, Doamna Cornelia Cîrstea, devine un apel la trezirea fondului nostru uman amorțit. Autoare a unor pătrunzătoare lucrări dedicate literaturii romantice (*Metamorfozele prozei în romantism, Romantismul recuperat*), teatrului (*Teatrul european în secolul al XIX-lea*), prozei europene moderne (*Aspecte ale prozei europene în secolul al XX-lea*), respectiv unor personalități tutelare ale culturii române (*Antioh Cantemir și clasicismul european*), comparatista Cornelia Cîrstea încarnează într-o manieră organică, ființială (ca *modus essendi* și *modus vivendi*/ ca mod de a fi și de a trăi) dimensiunea spiritualității romantice cu întreaga constelație de valori, din nefericire, uitate, arhivate ca un model cultural depășit: credința în integritatea ființei umane și credința în Ideal, sensibilitatea, sentimentul, trăirea ca măsură internă a omului, imaginația și reveria ca ordine compensatorie pur și simplu vitală, angajarea, implicarea, pasiunea abordării vieții și seamănelui, sufletul, reactivat ca o emblemă prin excelență romantică, și visul sau visarea noastră continuă în jurul ideii de unitate profundă cu lumea și cu noi înșine deopotrivă, ca recunoaștere copleșitor de sinceră a nevoii umane de conciliere și sens etc.

Centrată pe recuperarea sensibilității și sufletului, lecția de viață romantică impune revizuirea internă de sine, adâncirea vizionară a ochiului deprins cu spectacolul iluzoriu al lumii, cu deșertăciunea deșertăciunilor în care societatea noastră de consum se scufundă amețitor, ca într-o beție: „O nedeslușită remușcare îl previne pe omul modern că poate a avut, că ar putea să aibă cu lumea în care se află niște legături mai adânci și mai armonioase. Știe foarte bine că există în el posibilități de fericire sau de măreție de care s-a îndepărtat. [...] Ce a pierdut omul mai există încă, înăbușit dar viu. Va fi